తోడుకక్కున్నతోట

పులుగు శ్రీనివాస్

డాక్టర్ వెంకటయ్య ఆ రోజు గిరాకీ లేక చాలా చిరాకుగా ఉన్నాడు. తన వద్దకు పేషెంట్లు రాకపోవడానికి కారణం తన కులమూ... తద్వారా సంక్రమించిన 'అయ్య' అనే పేరేనని అతని కోపమంతా. అందుకే తాను పుట్టిన 'మాల' కులమన్నా, తాను పెరిగిన ఊరన్నా, చివరికి తనను కన్న తల్లిదండ్రులన్నా... అతనికి పరమ అసహ్యం.

''అసలే నేను పేషెంట్లు రాక నానా తిప్పలు పడుతుంటే ఈ 'అయ్య' ఒకడు. ఊ... అంటే చాలు... ఊరు నుంచి ఊడిపడతాడు. చెల్లె నిల్లాడిందనీ, తమ్ముడికి పుస్తకాలనీ, అవ్వకు జ్వరమని పరిగెత్తుకుని వస్తాడు. ఏదో ఈ ఆయనేమో నాకు ఇక్కడ లోడి పెట్టినట్టు?... కని పారేస్తే సరా?... చిన్నప్పటి నుంచి అడుక్కు-తింటున్నా... ఇంక ఇప్పుడు అడుక్కోవడానికి కూడా వీలు లేకుండా డ్యూటిలైనై కూర్చుంటి!... పేషెంట్లేమో రావడం లేదు. ఈ బస్తీలోనే అల్లంత దూరంలో ఉన్న ఆ బాపని డ్యాక్టర్ వద్దకే పేషెంట్లంతా పరిగెత్తుకుని వెళ్తారు. ఏమీ... ఆయనా... నేనూ చదువుకున్నది ఒక్కటే కదా?... కేవలం ఆయనకున్న ఎక్స్‌ట్రా క్వాలిఫికేషనల్లా అగ్రకులం, ఎరలో లే కదా?... అంత మాత్రాన అందరూ... మా మాలనాయాళ్లలో సహో అటువైపే పరిగెత్తాలా? ఎవ్వర్నీ నమ్మినా ఫర్వాలేదుగానీ, ఇక నుంచి మా మాల మాదిగ నా కొడుకులను మాత్రం నమ్మదలుచుకోలేదు. ఒక్క వెధవ నాయాలు కూడా పెద్ద పొజిషన్లకు పోయాక తన కులం గురించి పట్టించుకున్న పాపాన పోలేదు. అందులో కూడా మాల మాదిగల కొట్లాట ఒకటి. ఛీ... ఛీ... ఈ నీచకుల చక్రబంధం నుంచి ఎంత తొందరగా బయటపడితే అంత మంచిది...' అనుకుని అసహ్యంగా పెరిగిన తన పొట్టను చేతులతో పట్టుకుని, గట్టిగా లాగసాగాడు కోపంగా.

''ఐర దూం తాళంచేయి ఇయ్యి బిడ్డా! తానంజేసి సల్లబడతలే!... నీకు గూడ అన్నం వండాల్నా బిడ్డా?...'' అడిగాడు చెంద్రయ్య అప్పుడే ఊరు నుంచి వచ్చి, ఎంతో ప్రేమగా కొడుకును.

''ఆ...! ఈయనకు గడకు జొన్నలు లేకపోయినా, తినడానికి మాత్రం వెండికంచం కావాలట్టున్నట్టు... జనం అంతా అంటరానివాడిగా చూసినా, దేవుని కోసం మాత్రం సుభిక్షం కావాలి. మాదిగోళ్ళ చావులకు మంత్రాలు చదివే మిత్తిల్లోళ్ల వృత్తిలో పుడితే ఇంత టెంపరైతే... మరి నిజంగా మహారాజులకే మంత్రాలు చదివే బాపనోళ్ళకు టెంపరుండదా?'' అనుకున్నాడు మంటగా.

''నాకు అవసరం లేదు. పనిమనిషి వండింది. నీకొక్కనికే వండుకుని తిను. కానీ... మొన్నటి లెక్క మాత్రం కట్టెలపొయ్యి పెట్టి ఇల్లంత మసిబూసి జెయ్యకు. అట్లని... మళ్ల ఇంటి వెనక వెయ్యిబ్బెట్టి నీ కులావతారన్నంతా ప్రదర్శించకు. ఇన్నవా...? లేదా?'' అన్నాడు వెంకటయ్య అసహనంగా.

''ఆ...! ఆ...! మంచిది బిడ్డా! గట్లనే!'' అనుకుంటూ భయం భయంగా తాళంచెవి తీసుకుని రూంవైపు వెళ్ళాడు చెంద్రయ్య.

''ఔను!... మా అయ్య నిలువు బొట్టూ, రామాయణ శ్లోకాలూ, పూజలు అయ్యోర్ల లాగానే ఉంటాయి కదా?... మేం కూడా 'మితల్ అయ్యల్‌వార్లమే' కదా?... కాస్త ఆ చిరిగిన బట్టలు కూడా మార్పించి, తెల్లదోతీ... కమీజు తొడిగిస్తే సరి!... అచ్చం నల్లబ్రాహ్మని లాగానే ఉంటాడు. ఏదో వెనుకబడిన తెలంగాణా ప్రాంతం వాళ్ళం. బ్రాహ్మణులమైనా అలాగే ఉంటాం మరి... అని అగ్రవర్ణాల వారిని ఏదోలాగ బొల్తా కొట్టించవచ్చు. ఈ హైదరాబాద్ జనారణ్యంలో ఎవరిని ఎవరు పట్టించుకుంటారు? నిజమే కావచ్చుననుకుంటారు. ఆదేవిధంగా ఓ లాయర్‌ను పట్టుకుని నా పేరును వెంకటరావుగా మార్చుకుంటే సరి!... ఇప్పుడెలాగూ మెడిసిన్ కూడా ఐపోయిందిగా! ఇంక నాకు రిజర్వేషన్‌తో ఏం పని?... ప్రాక్టీసు పెరగాలి... పేషెంట్లు రావాలి... డబ్బులు సంపాదించాలి...! దట్సాల్...' అనుకోగానే డ్యాక్టర్ సాబ్‌కు ఎక్కడలేని గుండె ధైర్యం వచ్చింది.

''ఇయ్యాల మా అయ్య వచ్చి తన పూజల ద్వారా ఒక మంచి ఆలోచనే తెచ్చిపెట్టిండన్నట్టు... ఏం లేదు...! రేపటి నుంచి మా అయ్యను ఈ పక్క కొత్త బస్తీలో ఇంటింటికీ తిరిగి 'దక్షిణం' తీసుకోమని చెప్తే! ప్రతి ఇంట్లో 'మేం బ్రాహ్మలం... మా కొడుకే డ్యాక్టర్ వెంకటరావు అని చెప్పిస్తే సరి! బ్రహ్మాండమైన పాజిటివ్ రెస్పాన్స్ ఉంటుంది' అనుకుని ఆనందించాడు వెంకటయ్య. ఇక ముందు ఇష్టమొచ్చినట్టు - మోహం వాచిపోయినవాడిలా తిండి తినకుండా - ఒళ్ళు కూడా స్లిమ్ చేయాలనుకున్నాడు.

ఆ తర్వాత... ఆయన అనుకున్నవన్నీ క్రమంగా అమల్లోకి తెచ్చాడు.

★★★

నాలుగు సంవత్సరాల తర్వాత... మరో కొత్త బస్తీలో... మరింత అధునాతనంగా నిర్మించిన 'రేఖా నర్సింగ్‌హోం' చైర్మన్ గదిలో ఎంతో బిజీగా ఉన్నాడు డ్యాక్టర్ వెంకటరావు ఉరఫ్ వెంకటయ్య. ఆయన ఇప్పుడు ఆ ఆసుపత్రికే కాదు... ఒక అందమైన అగ్రకులానికి చెందిన ఇల్లాలికీ, రేఖ అనే ముద్దులొలికే పాపకీ, రోడ్డుమీద మెత్తగా జారిపోయే మారుతీ కారుకి యజమాని. వెల్ ఎస్టాబ్లిష్‌డ్... సోకాల్డ్... బ్రాహ్మణ్ డ్యాక్టర్. తన మాల మాదిగ కులం వాళ్ళన్నా, తన బంధువులన్నా, తన వూరివారన్నా, చివరికి తన తల్లిదండ్రులన్నా ఆ యనకు అసలు గిట్టదు. అందుకే, వాళ్ళ పాపపు నీడ కూడా తన పచ్చని సంసారం మీద పడకుండా జాగ్రత్త పడ్డాడు.

ఒకరోజు అకస్మాత్తుగా... లాఠీదెబ్బల గాయాలతో ఇద్దరు కార్యకర్తలను ఎత్తుకుని, కొందరు పచ్చచొక్కా పార్టీవారు హడావిడిగా ఆసుపత్రికి వచ్చారు.

'తమ ప్రియతమ నాయకున్ని వెన్నుపోటు పొడిచి ముఖ్యమంత్రి పదవిని తన్నుకుపోయారనీ, దానికి నిరసనగా తాము రాస్తారోకో చేస్తే... స్థానిక ఎమ్మెల్యే కూడా దొంగలతో మిలాఖతయి తమ మీదే పోలీసుల చేత లాఠీచార్జీ చేయించాడని...' తిట్టారు వారు.

ఒక గోదావరి జిల్లా అలనైతే... ''ఈ నియోజకవర్గంలో చదువుకున్న ఎస్.సిల కొరత అధికమైంది. లేకపోతే!... ఆ తలకుమాసినవాడ్ని ఎమ్మెల్యేగా చేయడమేమిటి? మీరన్నా ఓ అభ్యర్థిని చూడండి సార్!... ఈసారి ఎన్నికల్లో టికెట్ ఇప్పించే బాధ్యత నాది!...'' అన్నాడు.

దానితో డ్యాక్టర్ సాబ్‌కు కొత్త ఆశలు ప్రారంభమైనాయి.

''నేను నిజంగా ఎస్.సినే కదా?... మరి నేనే ఎందుకు ప్రయత్నించకూడదూ?...'' అనుకున్నాడు.

అంతటితో... ఆ గాయపడ్డ కార్యకర్తలకు దగ్గరుండి జాగ్రత్తగా చికిత్స చేశాడు. ఒక్కపైస కూడా ఫీజు తీసుకోలేదు.

ఆ గోదావరి జిల్లా నాయకున్ని మాత్రం... ఆ తర్వాత ప్రైవేట్‌గా కలవమన్నాడు.

★★★

ఆ రోజు మళ్ళీ పూర్వస్థితిలోకి మారి చిరాకు పడసాగాడు డ్యాక్టర్ వెంకటరావు. ఇదివరకు పేషెంట్లు రాక బాధపడితే, ఇప్పుడు ఓటర్లు రాక చిరాకు పడుతున్నాడు.

''ప్రతీ మీటింగులో ఇదే బాధ. దీనికి తోడు పొద్దున్నే తాటికాయంత అక్షరాలతో పేపర్లలో ప్రతిపక్షాల విమర్శ. నేనసలు ఎస్.సినే కాదని వాళ్ల వాదన. నిన్న ఒక పబ్లిక్ మీటింగులో అయితే... అపోజిషన్ పార్టీకి చెందిన ఎల్లయ్య ఏం దెబ్బ కొట్టాడనీ...''

''అయ్యాలారా!... అవ్వలారా!... మన తెలంగాణా జిల్లాల్లో ఏ మాల మాదిగోడైనా 'రావు' ఉన్నాడా?... మన రావులంతా దొరలేనాయె... మరి ఈ వెంకటరావు యాన్నుంచి వచ్చే?... అసలు ఈ 'హరిజన దొర'ను ఏ విధంగా నమ్మమంటారో మీరే సెలవియ్యండి?... నేనున్ననంటే... నా పేరు ఎల్లయ్య, నా తండ్రి పేరు మల్లయ్య, నా తాతపేరు గాలిగాడు, నా ముత్తాత పేరు జెల్లడు. మేమంతా చెప్పులు కుట్టుకుంటూ, పటేండ్ల చేండ్లల్ల పని చేసుకుంటూ... అప్పు డప్పుడు వాళ్ళచేత తన్నులు తినుకుంటూ బతుకుతున్నాం. ఏ దీ... మీ డ్యాక్టర్ సా బ్‌ను ఒక్కసారి చెప్పులుకుట్టే 'ఆరె' ఎట్ల వుంటదో చెప్పమనండి చూ ద్దాం...'' అనడంతో జనం ఒక్క చప్పట్లు కొట్టడం కాదు.

''ఇదివరకు వెంకటయ్యగా వున్నప్పుడు వూరివాళ్ళూ, బంధువులూ, కనీసం తల్లిదండ్రులన్నా ఇటువైపు వచ్చేవారు. ఇప్పుడు వెంకటరావుగా అందరినీ గసురుకోవడంతో ఎవ్వరూ ఇటు ఛాయలకు కూడా రావడం లేదు. 'కుల బహిష్కరణ' అంటే ఇదేనేమో... ఏకాకినై పోయాను. నా అసలు రంగు తెలిసి... నా అత్తవారూ, నా పెళ్ళాం, చివరికి నా కూతురు కూడా ఈసడించుకోబట్టే... ఏం చేసేది?'' అనుకుని తనలో తానే తీవ్రంగా మదనపడసాగాడు వెంకటరావు.

''డబ్బులు ఇచ్చినప్పుడే కార్యకర్తలు కన్పిస్తున్నారు. మీటింగులు పెట్టినప్పుడే నాయకులు పరామర్శిస్తున్నారు. అనేక ఆశలు కల్పించిన ఆ గోదావరి జిల్లావాడైతే... ఎన్నికల నట్టేట ముంచి మటుమాయమైనాడు.

''అభ్యర్థిని కదా!... అడగగానే ఎందుకైనా మంచిదని అప్పులిస్తున్నాను. అయినా, నిధులు సరిపోక చివరికి ఆసుపత్రిని కూడా కుదువబెడితిని...!'' అనుకున్నాడు వెంకటరావు విచారంగా.

''ఐనా... అధికార పార్టీ అభ్యర్థిని కదా... గెలిస్తే ఏకంగా మంత్రినే అవుతా... అప్పుడు చూస్తా... ఈ మాల మాదిగల సంగతి...'' అని మళ్ళీ సర్దుకున్నాడు.

దానితో... మరింత పట్టుదలగా ఎన్నికల ప్రచారంలో పాల్గొన్నాడు డ్యాక్టర్ వెంకటరావు

★★★

ఎన్నికలైపోయాయి.

వెంకటయ్య పార్టీ గెలిచింది.

కానీ... డ్యాక్టర్ వెంకటరావు మాత్రం ఓడిపోయాడు! ఆయన ఆసుపత్రి అమ్ముడుపోయింది... భార్య వదిలేసింది.

అయితే... వెంకటయ్య తండ్రి మాత్రం మళ్ళీ వచ్చాడు ఆప్యాయంగా.

★

బాధలు లేని మానవులున్నారా?

సమాజంలో కులమతాల కన్న మిన్నగా కన్పించేవి - నిరుపేదలు - సంపన్నుల మధ్య అంతరాలు. విజ్ఞులు - అజ్ఞానుల మధ్య అంతులేని తేడాలు. బాధితులు బాధించేవారి మధ్య పోరాటాలు. మనిషికీ మనిషికీ మధ్య సంఘర్షణలు! బాధించడం తెలీనివారుంటే వుండొచ్చు కాని, బాధల్లేని మానవుడు విశ్వమానవ సమాజంలో ఎటు వెదికినా కనిపించడు. ఆకలి బాధితులు, అజీర్తి బాధితులు, కరువు బాధితులు, వరద బాధితులు, రోగ బాధితులు, ధన బాధితులు, పతి బాధితులు, సతి బాధితులు, సంతాన బాధితులు, బంధు బాధితులు... చెప్పుకునే ఓపిక వుండాలి కాని అంచనాలకు అందనన్ని రకాల బాధితులు జీవన రంగస్థలంపై కనిపిస్తూనే ఉంటారు. తమ తమ పాత్రలను యథోచితంగా పోషిస్తూనే ఉంటారు. ఎన్ని చెప్పుకున్నా మరెన్నో విషయాలు జారిపోతూనే ఉంటాయి. పుట్టింది మొదలు మానవుడు గిట్టేదాకా బాధల వలయంలోంచి బయటపడటం తేలికైన విషయం కాదు. ఒక బాధ తీరేలోపు మరో బాధ సిద్ధంగా ఉంటుందనేది అనుభవంలో ప్రతి ఒక్కరూ చూస్తున్నదే. బాధలు దుఃఖహేతువులు. బాధలు చెప్పి రాకపోవచ్చు కాని చెయ్యకూడని పనులు చేసినపుడు రాకూడని బాధలెన్నో రాకమానవు. వచ్చిన బాధలు మనం కోరుకున్నంత తేలికగా తీరిపోవు. మన దురాశకు తగినట్లు పారిపోవు. ఒక బాధ నుండి బయటపడేలోపు మరెన్నో బాధల్లో బందీ అవడం సర్వసామాన్యం! భర్త దురాగతాలను సహించలేక పోతున్నామని ప్రతి నిత్యం అతని సమక్షంలో ప్రత్యక్ష నరకం భరించలేక పోతున్నామని, అత్తామామలు, ఆడపడుచుల ఆరళ్ళను తట్టుకోలేక పోతున్నామని ఫిర్యాదు చేస్తున్న ఆడపడుచుల గురించి తెలుసు. భర్త దురలవాట్లను నీతిబాహ్యమైన చేష్టలను మాన్పించలేకపోతున్నామని మహిళా సంఘాలను ఆశ్రయించేవారి గురించి తెలుసు. ఆ తిట్లు, దెబ్బలు తినే ఓపికలేక భర్త నుంచి చట్టబద్ధంగా విడాకులు పొంది మరొకర్ని చేసుకోక తప్పడం లేదనే వారి గురించి కూడా తెలుసు. భార్యల ఆరళ్ళను తట్టుకోలేక పోతున్నామని, వారి నిరసనలకు, హింసాత్మక చర్యలకు బలవుతున్నా పదిమందికి తెలిస్తే తమ కనీస పరువు మర్యాదలు మంటగలిసిపోతాయన్న బాధతో మౌనం వహిస్తున్న వారెందరో! దీన్నిబట్టి తెలిసిపోవడం లేదూ? మహిళలకన్న మగవాళ్ళు సాహసంలో వెనుకబడిపోయారని! ఎంతసేపటికి తిండి తాగుళ్ళపై వున్న యావ తమకు జరుగుతున్న అన్యాయాలను ఎదిరించి న్యాయం జరిపించుకోవడంలో లేదని. అంతేకాదు! పురుషాధిక్య సమాజంగా చెలామణవుతున్నా తమను తాము రక్షించుకోలేక, వాస్తవాలను మింగలేక కక్కలేక మగవాళ్ళు అనేకానేక ఇబ్బందుల పాలవుతున్నట్లే కదా! తమ హక్కులను, వ్యక్తిత్వాన్ని కాపాడుకోవడంలో విఫలమవుతున్నట్లే కదా! సంసారాలను చక్కదిద్దుకోవడంలో తగిన శ్రద్ధ చూపడం లేదు కదా! అధికార గర్వంతోనో, సంపాదన చూసుకొనో జీవితం శాశ్వతమని మిడిసిపడే వారికైనా బ్రతుకొక మొదలు తుది లేని పోరాటమని తెలియదా? జననంతో మొదలయ్యే బాధలు మరణంతోనే అంతమవుతుంటాయని. లేదంటే వారసులకున్న బాధలకు మరిన్ని తోడవుతుంటాయని విజ్ఞులు భావిస్తుంటారు. అందరి జీవితాలు ఒకలా వుండనట్లే అందరి సమస్యలూ ఒకే రీతిగా వుండవు. ఎదురయ్యే బాధలను సమయోచితంగా పరిష్కరించుకోగలగాలి. కుటుంబ జీవితంలో కొడుకులూ కోడళ్ళు, కూతుళ్ళు, అల్లుళ్ళు, మనుమలు, మనుమరాండ్రు, మునిమనుమలు, మనుమరాండ్రు పలు అనుబంధాలకు, ఆనందానుభూతులకు కారణమవుతుంటారు.

పరస్పరవగాహన లోపించినపుడు అపార్థాలు మహావృక్షాలై పెనుగాలులు వీచి వ్యక్తులను, కుటుంబాలను ఛిన్నాభిన్నం చేస్తుంటాయనేది జగమెరిగిన సత్యం. ఎవరికి వారు తాము నిర్దోషులమన్నట్లు పరులు దోషులన్నట్లు తప్పించుకు తిరగడం కూడా ప్రజలకు తెలియనిది కాదు.

అవసరం, అవకాశం జీవితమనే నాణెనికి రెండువైపులు. ఒక అవసరం మనిషిని వెంటాడినంత తేలికగా అవకాశం కలిసి రాదు. అవసరానికి తగిన అవకాశాన్ని వెతుక్కోవడంలోనే వ్యక్తి ప్రతిభ బహిర్గతమవుతుంది. సమాజంలో అసలు సమస్యల్లా అవసరానికి తగిన అవకాశం కోసం ప్రయత్నించకపోవడమే. ఇక, నిజంగా అల్లుళ్ళైనవారి గురించి చెప్పాలంటే - అసలే దశమగ్రహాలు కదా! పెద్దగుమ్మడికాయ సైతం చిన్నకత్తికి లోకువైన చందంగా ఎంతటి మహోన్నతులైనా - జ్ఞాన, ధన, జన బలాలు... ఇంకెన్ని బలాలు పుష్కలంగా ఉన్నా అల్లుడి ఆకతాయితనానికి తలవంచవలసిందేనా? భార్యను అడ్డుపెట్టుకొని ఏదంటే అది అత్తమామల నుండి పొందవచ్చు. మామలోపాలను, అత్త బలహీనతలను అల్లుడు ఎత్తి చూపవచ్చు. ఎందరి ముందైనా ఎగతాళిగా మాట్లాడవచ్చు.

ప్రయత్న లోపమే మొత్తం ప్రపంచాన్ని లోపభూయిష్టంగా భావించేందుకు హేతువవుతుంది. ఏ విషయం తమకు బాధను కలిగిస్తుందో ఉత్తములు ఇతరులకా బాధ కలగకుండా జాగ్రత్త పడతారు. ఎదుగుదలకి ఆకాశమే హద్దని తెలిసినా, ఆశకు అంతులేనపుడు అది తెచ్చిపెట్టే అనర్థాలకూ అంతు వుండదన్నది గమనించవలసిన అంశమే కాదు - బాధ్యత కలిగిన వారంతా గుర్తించాల్సిన చేదు నిజం!

-కొల్లు రంగారావు